

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

5. Ob quam causam censura ferri potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

ra per sententiam particularem Prælati sui. Prob. 1.
Ex discrimine inter statutum; & præceptum siue sen-
tentiam, statutum enim immediatè tendit ad terri-
torium, illique cohæret, idèò neminem ligat extra
Præceptum autem & sententia immediatè tendit ad
personam, eiusque ossibus adhæret vbiq; locorum.
2. Superior subdito discessuro aliquid præcipiens aut
prohibens sub censura, non fert sententiam extra, sed
intra territorium suum: licet autem sententia, cõmis-
so crimine, incurtatur extra territoriũ, id tamè fit sine
cognitione causæ, & strepitu iudiciario, quia ex com-
municatio, & quæuis censura lata sententiæ, tacitam
ac veluti insensibilem executionem secum trahit, cõ-
pastoralis, in fine, de appellat.

8. Cur Prælati subditis suis extra territorium
dicere non possit, causa est, ne alienam iurisdictio-
nem inuadere censeatur, quare hac causa cessante
puta, si iudiciarius processus necessarius non sit, nihil
obstat, iurisdictionem aliquam exercere.

C A P. V.

Ob quam Causam censura ferri possit.

Nulla Ecclesiastica Censura ferri potest ob pe-
ccatum merè internum. (Ratio, quia Ecclesia
iudicat de occultis. c. sicut tuis, de simonia) nec ob quod-
uis externum nisi mortale. Ratio, quia pœna debet
esse commensurata culpæ, c. Felicis, de pœnis in
Iudex pœnam metietur ex culpa. Sed censura, V. Censura
communicatio maior grauissima pœna est, gladius
spiritualis, ac neruus Ecclesiasticæ disciplinæ. Ergo
grauem siue mortalem culpam exigit.

Non etiam ob quoduis mortale ferri potest
communicatio maior, aut alia censura propria dictæ

sed debet esse peccatum inobedientiæ, & contumacia, per quam reus Ecclesiæ monentis ac præcipientis auctoritatem spernere censeatur, non requisita quidè formali contèptu, sed sufficit inobediètia generalis & contèptus interpretatiuus, ne fateri cogamur eū duplex peccatū cōmittere, qui opus sub censura prohibiū exercet. Ratio Conclusionis sumitur ex Matt. 18. Si Ecclesiā nō audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus id est, tanquā non sit intra gremium Ecclesiæ.

Censura non incurritur ob peccatum, quod iuri tantum naturali ac diuino repugnat, sed requiritur Ecclesiæ præceptum.

Censura nunquam incurritur ob peccatum merè præteritum, nullamq; præsentem contumaciam cōtinens, licet alioquin grauissimum sit, vt blasphemia, Sodomia, &c. Et sententia communis, & sumitur ex c. citato, ex parte, vbi 2. tantum causæ adferuntur, ob quas Excommunicationis sententia in aliquem ferri possit, vel quia citatus ac monitus à peccato abfistere, siue iuri parere non vult, vel quia pro commisso peccato satisfacere iussus, recusat.

Censura infligenda non est, nisi præcedente canonica monitione, colligitur ex Apostolo ad Titum 3. Hæreticum hominem, post vnā & secundam correptionem, deuita. Ratio, qui Censura non fertur nisi in eos qui contra Ecclesiam contumaces sunt: Tales autem non sunt, nisi qui præcedenti monitione obedire recusant.

NB. Antemonitionem Reus non censetur contumax.

His addendum, Canonicam monitionem oportere esse trinam, interposito aliquorum, saltem 2. vel 3. dierum interuallo. Potest etiam vnica monitio fieri

fieri pro trina; praefixo eo temporis spatio, quod pro trina sufficiat. Quamvis si criminis aut mali impendentis periculum, factue necessitas interdum aliquid suadeat, delationemque non pariat, tunc iudex statim rem aggredi, & excommunicationem profectim possit. Debet autem huiusmodi monitio ad reum personaliter fieri, nisi is malitiose latitet: tunc erit satis est, citationem ad domum vel valvas Ecclesiae fieri, si autem per contumaciam non apparet, etiam absens excommunicari potest.

5 Si ipso iure decreta sit censura sententiae latae, alio monitio non requiritur, sed reus antequam declaratur à Iudice citari & audiri debet. Prius probatur, quia ipsa lex aut Iudicis praecipuum generale, vel speciale sub tali comminatione latum, continuo admonet, & merito inobediens & contumax censetur, qui obediens recusat. Posterius prob. quia iure naturali debetur ipsi ius defendendi se.

NB. Quod si factum aut crimen adeò notorium sit, ut manifestum sit nullam defensionem aut excusationem reo competere, citationem intermitteri potest: quia *excessus notorius examinatione non indiget.* c. 1. de elect.

6 Si à iure decreta sit censura ferendae sententiae, infligi non debet reo, etiam conuicto, nisi praecedat monitio. Ratio patet ex dictis, quia talis censura non à lege, sed ab homine fertur, ideò legis monitio non sufficit, nisi etiam hominis monitio praecedat, saltem ordinariè, & nisi aliud causae grauitas sententiae necessitas requirat.

7 Ignorantia (si crassa non sit, nec affectata) tum facti, tum facti, etiam concomitans, à censura excusatur. Ratio, quia ad incurrendam censuram requiritur

contumacia Ignorans autem contumaciam, is contumax non est. *Non enim contemnit disciplinam, qui ignoravit.* l. si ignorans, 50. ff. locati.

NB. Ignorantia, inconsideratio & obliuio non supina æquiparantur.

Nota. Clericum percutiens & nesciens Clericum, peccat quidem, sed non incurrit excommunicationem. Ratio, quia ignorantia tollit voluntarium, circa obiectum illud, quod ignoratur. Item Rusticus percutiens Clericum & nesciens, licet optet esse clericum, tamen non incurrit excommunicationem. Ratio, quia censura nunquam fertur propter internam præteritam operantis dispositionem habitualement vel actualement, sed propter externam Ecclesiastici mandati contumacem transgressionem.

Qui scit opus prohibitum esse, nescit tamen annexam censuram, eam non incurrit. Ratio, quia oportet censuram esse pœnam medicinalem, at non esset medicina, sed tantum obesset, si etiam ignorata incurreretur: secus est in irregularitate, eo quod irregularitas non contrahatur propter contumaciam, sed propter turpitudinem seu maculam culpæ, qua criminosis secundum Ecclesiæ canonem, in habilis redditur ad altaris ministerium.

Qui ex graui metu Ecclesiæ legem transgreditur, censuram euitat, licet quandoque à culpa mortali non excusetur, ut si quis ob mortis metum cum sanguinea matrimonium contrahat, & consummat, tum, quia ad censuram requiritur contumacia: qui autem ex graui metu peccat, alioquin non peccaturus, non censetur contumax. Ergo &c. Tum quia in ordine ad forum externum, & leges positiuas Ecclesiæ, grauis metus censetur iustus probabilis, tamen si
inter-

interdum à peccato non excuset, spectato iure naturali. Ratio Conclus. Quia Ecclesiasticæ leges ordinariæ non obligant cum tanta securitate.

NB. Si sacerdos excommunicatus ac publicè denunciatus, graui metu adactus, audiat confessiones, non sine irreuerentia Sacramenti; quod tali casu inualide administratur incurrit censuram, quia Quotiescunque actio per censuram prohibita, ratione talis prohibitionis, intrinsecè mala redditur, tunc eam ob grauem motum exercens, contra Ecclesiasticam legem delinquit, & pœnam incurrit.

Aliud Exemplum, vt qui ex metu graui communitur cum excommunicato, in contemptum Ecclesiasticæ potestatis, nam his casibus Ecclesiastica lex obligat, vt non obstante quouis incommodo perueniatur, bonum publicum fidei ac Religionis, aut Sacramenti reuerentia & honor defendatur.

C A P. VI.

Quibus Casibus Censura iniusta, & quibus etiam inualida sit.

1 Censura interdum iniuste fertur; tamen valida, si forma iudicij, (canonica admonitio sententia prolata in scripto coram testibus in causa) in censura ferenda à iudice non feruetur.

2 Censura lata post appellationem legitimam, cum alio defectu substantiali, sine iusta causa publica nota, vel à non habente iurisdictionem irritam quare nec timenda, per se loquendo.

3 Si causa ferendi censuram reipsa non subsistat, quamuis in foro externo secundum allegationem appareat, non obligat in Conscientia debet tamen obseruari talis censura, quatenus necesse est ad publicam